ABDÜLAZÎZ BİN ABDULLAH (El-Mâcîşûn)

Tabiînin meşhûr hadîs ve fıkıh âlimlerinden. Adı, Abdülazîz bin Abdullah bin Ebû Seleme et-Teymî'dir.

Ebû Abdullah ve Ebü'l-Esbag-ıl-fakîh künyeleri vardır. "Mâcişûn" lakabı ile meşhûr olmuştur. Mâcişûn kelimesinin aslı, farsçada Mahikun'dur. Bunun mânâsı, iki yanağının kırmızı ile karışık beyaz renkte olmasıdır. Ay yüzlü mânâsına da gelir. Medine'de doğdu. Ailesi aslen İran'ın İsfehan şehrindendir. Burada ilim tahsil ettikten sonra Bağdâd'a gidip orada yerleşti. Hadîs ve fıkıh ilimlerinde yüksek derecelere kavuştu. Vefâtına kadar Bağdâd'ta hadîs ilmini, talebelerine öğretti. 164 (m. 780) târihininde orada vefât etti. Namazını halife Mehdî kıldırdı. Cenâzesi, Mekabir-i Kureyş (Kureyş mezarlığı) denilen yere defn edildi.

Abdülazîz el-Mâcişûn, hadîs ilminde yüksek bir âlimdir. Yüzbinden fazla hadîs-i şerîfi senetleriyle birlikte ezbere bildiği için "hafız" dendi. Bu ilimdeki rivâyetleri sika (güvenilir, sağlam) idi. Sadûk bir râvi olduğunu birçok hadîs âlimi bildirmektedir. Tabiînin büyüklerinden İmâm-ı Zührî, Abdullah bin Dinar, Muhammed bin Münkedir, Vehb bin Keysan ve daha pekçok âlimden hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Kendisinden de Abdurrahmân bin Mehdî, Ebû Nuaym, Leys bin Sa'd, Vekî' bin Cerrah, Abdurrahmân bin Kâsım ve daha birçok âlim hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir.

Ebû Zür'a, Ebû Hatim, Ebû Dâvûd ve İmâm-ı Nesâî, kendisinin hadîs-i şerîf rivâyetinde sika olduğunu bildirdiler. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, meşhûr dört Sünen'de ve diğer hadîs kitaplarında yer almaktadır. Bağdâd âlimleri, Onun hadîs âlimi ve Sadûk bir râvi olduğunda sözbirliği etmişlerdir. Muhammed bin Sa'd, Onun sika bir râvi olduğunu ve çok hadîs-i şerîf rivâyet ettiğini bildirmektedir.

Kendisinin konularına ve hükümlerine göre tasnif ettiği kitapları vardır. Tasnif ederek bildirdiği ilimler, İbn-i Vehb tarafından toplanıp nakledilmiştir. Abdülazîz el-Mâcişûn, Mekke ve Medine âlimlerinin bağlı olduğu Mâlikî mezhebinde olduğu için Medineli fakîhlerden sayılmıştır. O bu ilmi, babasından ve İmâm-ı Mâlik'den öğrenerek yetişti. İbn-i Vehb diyor ki: "148 (m. 765) senesinde hacca gitmiştim. Mekke'de bir münâdî şöyle sesleniyordu: Burada Mâlik bin Enes ve Abdülazîz bin Ebî Seleme fetvâ verir." Halife Mansur, Mekke'de hac yapıp ayrılacağı sırada oğlu Mehdî'den, kendisinin istifâde edebileceği fazîletli bir âlimi bulmasını istedi. O da, böyle bir akıllı âlimin ancak Abdülazîz bin Ebî Seleme el-Mâcişûn olduğunu söyledi. Halife Mehdî, kendisini çok severdi ve ona her zaman ikram ve ihsânda bulunurdu.

Abdülazîz el-Mârişûn, verâ ve takvâ sahibi bir âlim olup Allah'tan çok korkardı. Irak ve Medine âlimleri kendisinden çok ilim öğrendi. Halifenin vezirlerine, maiyetindeki memurlarına nasîhat eder, onların ıslahına, doğru yoldan ayrılmamasına yardım ederdi. Sözleri çok tesirliydi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-6, sh. 407

2) Mîzânû'l-i'tidâl cild-2, sh. 658

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 222

4) El-A'lâm cild-4, sh. 22

5) Mu'cem-ül-müellifîn cild-5, sh. 251

6) Şezerât-üz-zeheb cild-1, sh. 259